

UPPSALA
UNIVERSITET

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i pedagogik

Fastställd av Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper 2016-09-01

Organisations/VATnr:

202100-2932

Innehåll

1. Beskrivning av forskningsområdet	3
2. Mål för utbildningen.....	3
3. Behörighet och förkunskapskrav	4
4. Antagning och urval.....	5
5. Utbildningens innehåll och uppläggning	7
6. Kurser.....	9
7. Avhandling och disputation.....	10
8. Examen	12
9. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	12
10. Övriga anvisningar	13

1. Beskrivning av forskningsområdet

Pedagogik utvecklar kunskaper om de processer, såväl formella som informella, genom vilka människor formas och förändras i olika sociala, kulturella, och institutionella sammanhang, till exempel förskola, skola, familj, fritid, arbetsliv och högre utbildning.

Pedagogik handlar om olika aspekter av fostran, bildning, utbildning, lärande, undervisning och andra sociala processers förutsättningar och genomförande. Hit hör även frågor om styrning, utvärdering och ledarskap liksom digitala medier, kommunikativa praktiker och mångfaldsaspekter.

Frågor som ställs berör exempelvis hur och varför olika former av värderingar, kunskaper och färdigheter uppstår, vidmakthålls och förändras inom och mellan generationer, grupper och individer.

2. Mål för utbildningen

För doktorsexamen skall, enligt högskoleförordningens examensordning doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av pedagogik samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av pedagogik,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med samhällsvetenskapliga metoder i synnerhet,
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande,
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Dessa mål gäller i tillämpliga delar även för licentiatexamen.

3. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (jfr. SFS 2006:1053, HF 7 kap 35 §).

3.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl (jfr. SFS 2006:1053, HF 7 kap 39 §).

3.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet att antas till utbildning på forskarnivå i pedagogik krävs att den sökande har godkänt resultat på kurser om 90 högskolepoäng i pedagogik. Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet förvärvat motsvarande kunskaper.

4. Antagning och urval

4.1. Information och utlysning

Utllysning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på webbplatsen för Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur antagningen till utbildning på forskarnivå går till, tidpunkt för utannonsering av platser inom utbildning på forskarnivå, de handlingar som skall bifogas ansökan, utbildningens uppläggning och dess finansieringsformer.

4.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker med öppenhet och i konkurrens. Antagning sker i normalfallet en gång per år. Ansökan om antagning skall ställas till Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper men inlämnas till prefekten vid Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier och görs på särskilda blanketter, vilka hämtas på fakultetens webbplats.

Fakultetsnämnden får till utbildning på forskarnivå bara anta sökande för vilka det finns en plan för studiefinansiering under hela utbildningstiden, normalt antingen genom anställning som doktorand eller utbildningsbidrag för doktorander. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon

annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorexamen (jfr. SFS 2010:1064,

HF 7 kap 36 §).

Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper har delegerat till prefekten vid institutionen att efter samråd med institutionens handledare besluta om antagning till utbildning på forskarnivå.

Detta gäller ej antagning till forskarutbildning om 120 högskolepoäng som avslutas med licentiatexamen. I dessa fall fattas beslut om antagning av fakultetsnämnden.

4.3. *Urval*

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och baseras på följande bedömningsgrunder:

- Tidigare genomförda självständiga arbeten av vetenskaplig karaktär: särskilt examensarbeten (C- och D-uppsatser, magisteruppsats, masteruppsats), och/eller andra skriftliga vetenskapliga arbeten.
- Studiebakgrund och förkunskaper: vilken utbildning/vilka kurser den sökande har genomgått och med vilket resultat
- Den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig forskarutbildning i pedagogik avseende metodisk stringens och kompetens, analytisk förmåga, teoretisk medvetenhet, förmåga till kritiskt tänkande, självständighet och originalitet liksom kommunikativ förmåga.

Dessutom tas hänsyn till:

- Tillgången på handledare med relevant forskningsinriktning vid institutionen, i förhållande till det i ansökan föreslagna avhandlingsämnet. En förutsättning är att institutionen kan erbjuda en god forskningsmiljö och utvecklande handledning för doktorandprojektet i fråga.

- Möjligheter att aktivt delta i institutionens verksamhet (undervisning, seminarieverksamhet, internt utrednings- eller utvärderingsarbete, m m.) vid sidan av avhandlingsprojektet.
- Finansiering av doktorandernas studietid är också ett absolut villkor för att antagning ska ske.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap. 41 §).

5. Utbildningens innehåll och uppläggning

5.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå i pedagogik avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningen skall omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till utbildning på forskarnivå som skall avslutas med doktorsexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

Utbildning på forskarnivå i pedagogik som avslutas med doktorsexamen omfattar fyra års nettostudietid och består av en kursdel om 75 högskolepoäng och en doktorsavhandling om 165 högskolepoäng.

Utbildning på forskarnivå i pedagogik som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudietid och består av en kursdel om 45 högskolepoäng och en licentiatuppsats om 75 högskolepoäng.

Arbetsfördelning: Avhandlingsarbete och kursläsning skall bedrivas parallellt. Doktoranden skall tidigt påbörja sitt avhandlingsarbete, vilket avrapporteras vid institutionens seminarier. Handedarna skall fortlöpande diskutera avhandlingsarbetet och hur utbildningen fortskrider med sina doktorander.

5.2. *Handledning*

För varje doktorand skall utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet. Huvudhandledare skall vara anställd vid eller adjungerad till Uppsala universitet. Handledarna skall ha doktorsexamen/ motsv. och åtminstone en av handledarna skall vara docentkompetent(1§ AFUU).

Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen, så länge inte fakultetsnämnden med stöd av HF 6 kap. 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det skall få byta handledare (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 28 §).

Minst en av handledarna för en doktorand skall ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

5.3 *Individuell studieplan*

För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan. Den individuella studieplanen skall innehålla en tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (dvs. institutionen) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen följs upp av fakultetsnämnden minst en gång per år. Vid uppföljningen skall doktoranden och huvudhandledaren informera fakultetsnämnden om hur utbildningen framskrider. Fakultetsnämnden kan då eller vid något annat tillfälle när det är motiverat göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs skall doktorand och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden, handledarna och prefekten skall skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den (jfr. SFS2010:1064, HF 6 kap 29 §).

Blankett för individuell studieplan hämtas på fakultetens webbplats.

6. Kurser

Utbildning på forskarnivå i pedagogik som avslutas med doktorsexamen består av en kursdel omfattande 75 högskolepoäng. 30 av dessa är obligatoriska.

Följande kurser är obligatoriska:

- introduktionskurs, 15 hp
- metodkurs, 15 hp

Återstående 45 högskolepoäng väljs i samråd med handledare.

Utbildning på forskarnivå i pedagogik som avslutas med lic-examen består av en kursdel omfattande 45 poäng. 15 hp består av en obligatorisk introduktionskurs, 15 hp av en obligatorisk metodkurs. 15 hp är valbara.

6.1. Kunskapsprov

Kurserna tenteras muntligt eller skriftligt efter överenskommelse med kursledaren eller huvudhandledaren. Kurser kan också tenteras successivt genom examineriska seminarier eller motsvarande. Betyget skall bestämmas av en av prefekten särskilt utsedd lärare (examinator) (UFV 2006: 1973, AFUU 6 kap.). Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. (Jfr SFS 2006:1053, HF 6 kap 39 §).

6.2. Tillgodoräknande

Doktorand, som vid annan högskoleenhet har godkänts på kurs som ingår i utbildning på forskarnivå, har rätt att tillgodoräkna sig denna efter överenskommelse med examinator. Detsamma gäller kurser som ges inom ramen för fakultetens gemensamma utbud av ”forskarutbildningskurser” eller kurser som anordnas vid någon annan fakultet vid Uppsala universitet.

7. Avhandling och disputation

7.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en kort sammanfattning – ramberättelse – av vetenskapliga uppsatser, vilka doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person (sammanläggningsavhandling).

Doktorsavhandlingen, eller i förekommande fall de vetenskapliga uppsatserna/artiklarna skall ha sådan kvalitet att den/de uppfyller rimligt ställda krav för att antas till publicering i ett vetenskapligt forum.

Avhandlingar och uppsatser inom sammanläggningsavhandlingar som författas av flera personer kan tillgodoräknas i licentiat- eller doktorsexamen enbart om det i huvudsak går att särskilja författarnas insatser (AFFUU 6 kap 6§).

Ämnet för avhandlingen och avhandlingens språk bestäms tillsammans med handledarna. Till varje avhandling skall fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat (abstract).

Avhandlingsmanuskripten skall läggas fram vid ett eller flera forskningsseminarier eller genomgå motsvarande granskning genom institutionens försorg. Anslag av statsmedel till tryckning av doktorsavhandling utgår enligt av fakultetsnämnden bestämda regler.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatuppsatser.

7.2. Disputation

Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekanus. Disputation och licentiatseminarium får äga rum under terminstid samt under sommaruppehållet med undantag för perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti (RUF 11 §). Beslut om disputation på annan ort fattas av dekanus efter särskild anhållan.

Disputationen skall tillkännages i god tid (minst tre veckor) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekanus endast om det finns

synnerliga skäl (jfr. UFV 2006/1993, 9 § RUF). De s.k. spikbladen skall således publiceras digitalt, men kan också anslås på anslagstavlan i Universitetshuset. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av ramberättelsen.

Vid spikningstillfället skall doktorsavhandlingen finnas tillgänglig vid universitetet i ett tillräckligt antal exemplar för att det skall vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen. Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper beslutar om en minimiupplaga av monografiavhandlingar samt fullständiga sammanläggningsavhandlingar (ramberättelsen plus ingående delarbeten) i särskild ordning (se fakultetens webbplats). Därutöver ansvarar institutionen för tryckning samt distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, opponent samt ansvarar för att avhandlingar finns för granskning och distribution vid disputationen. Avhandlingen sändes även till varje institution vid högskoleenhet inom landet med forskning och forskarutbildning inom pedagogik, så att den där finns tillgänglig minst två veckor före disputationen.

Disputationen skall ledas av en ordförande. Vid disputationen skall det finnas en opponent. Beslut om ordförande vid disputationen, opponent samt betygsnämnd fattas av dekanus efter ansökan på en blankett, som kan hämtas på fakultetens webbplats.

En doktorsavhandling skall bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Någon motivering till beslutet godkänd skall ej anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. En ledamot i betygsnämnden som vill reservera sig mot majoritetens beslut kan i protokollet eller annan besluts-

handling, dock ej i examensbeviset, låta anteckna avvikande mening. Vid betygsättningen skall hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling skall beslutas av betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Alla kurspoäng bör vara avklarade innan disputation äger rum.

För övriga regler och riktlinjer som gäller disputation, se Anvisningar för framtagande av doktorsavhandlingar och regler för tryckningsbidrag (UTBVET 2012/57).

7.3. *Licentiatseminarium*

Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid ett offentligt seminarium. Tid och plats för seminariet bestäms av prefekten. Uppsatsen ska vara tillgänglig tre veckor innan den försvaras. Anslag om ventilerings ska ske senast tre veckor i förväg på den egna institutionen.

Licentiatuppsatsen bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall hänsyn tas till uppsatsens kvalitet och till försvaret av den. Betyget bestäms av en betygsnämnd, som utses av prefekten. Betygsnämnden ska bestå av tre personer.

Licentiatuppsatsen kan efter godkänt resultat publiceras i en av institutionens vetenskapliga serier. Tryckbidrag utgår.

8. Examen

Doktorsexamen i pedagogik uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom pedagogik och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen i pedagogik uppnås efter att licentianden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng inom pedagogik och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatuppsats, som fått betyget godkänt.

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan till examensenheten.

9. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreliggande studieplan träder i kraft 2016-09-01. Tidigare studieplan upphör att gälla doktorander som antas till utbildning på forskarnivå efter detta datum.

Doktorander som antagits innan detta datum kan välja att antingen följa tidigare

gällande studieplan eller övergå till den föreliggande, detta anges i den individuella studieplanen.

10. Övriga anvisningar

- Högskoleförordningen, kap. 5 (anställning som doktorand), kap. 6 (utbildningen) och kap. 7 (tillträde till utbildningen).
- Föreskrifter avseende utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (FFUU), (UFV 2006/1972).
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (RUF), (UFV 2009/1993).
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (AFFUU), UFV 2010/472.
- Anvisningar för framtagande av doktorsavhandlingar och regler för tryckningsbidrag (UTBVET 2006/8)
- Övriga riktlinjer och regler som rör utbildning på forskarnivå som fastställts av fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper.

UPPSALA
UNIVERSITET

UTBVET 2016/517